

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Aplikace Úmluvy o právech dítěte v praxi OSPOD“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

Termín a místo konání: 16. září 2026 od 9:00

online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Úmluva o právech dítěte patří mezi nejvlivnější mezinárodní dokumenty moderní doby. Její duch prostupuje každou oblast sociálně-právní ochrany dětí – od prevence přes výchovná opatření až po zastupování dítěte před soudem. Přesto se její principy v praxi často ztrácejí pod nánosem rutiny, formálních postupů a nejednotného výkladu. Cílem tohoto školení je proto znovu otevřít podstatu Úmluvy – nejen jako právního textu, ale jako živého nástroje, který dává dítěti skutečný hlas a státní správě jasný rámec jednání.

Seminář zdůrazňuje, že Úmluva není jen deklarací práv, ale i závazkem k určitému způsobu uvažování: dítě už není objektem ochrany, nýbrž subjektem práv, který má právo být slyšen, informován a respektován. Účastníci se naučí identifikovat základní principy Úmluvy – ochranu (protection), participaci (participation) a účastenství (partnership) – a převést je do každodenní práce OSPOD. Vysvětlíme, jak se tyto principy promítají do posuzování nejlepšího zájmu dítěte, jak správně vést argumentaci ve spisech, jak formulovat návrhy pro soud, a jak předcházet formalismu, který činí z Úmluvy pouhou frázi.

Velká část výkladu je věnována metodám argumentace, testu proporcionality, posuzování racionality a využívání judikatury českých i mezinárodních soudů. Účastník se naučí, jak Úmluvu číst v souvislostech Listiny základních práv a svobod, občanského zákoníku

a zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Kurz nabídne i praktická vodítka, jak odůvodnit své kroky ve spise, jak dokumentovat respekt k právům dítěte a jak se vyhnout nejčastějším interpretačním chybám.

Součástí programu jsou modelové situace z praxe, diskuze nad judikaturou a konkrétní doporučení pro výkon funkce kolizního opatrovníka, zpracování zpráv pro soud a práci s dítětem jako skutečným nositelem práv.

Po absolvování programu absolvent bude schopen:

- chápat Úmluvu o právech dítěte jako závazný interpretační rámec činnosti OSPOD
- odlišit tři klíčové principy Úmluvy – ochranu, participaci a účastenství
- rozpoznat a aplikovat jednotlivé složky nejlepšího zájmu dítěte
- provádět test proporcionality při střetu práv a zájmů
- používat argument racionality při volbě mezi alternativami řešení
- formulovat rozhodnutí a návrhy v souladu s články Úmluvy
- propojit Úmluvu s Listinou základních práv a svobod a vnitrostátním právem
- respektovat právo dítěte být slyšeno a chápat jeho právní dopady
- pracovat s mezinárodní judikaturou (ESLP, Výbor OSN pro práva dítěte)
- odůvodnit každý úkon ve spise nejlepším zájmem dítěte
- hájit práva dítěte v řízení před soudem nebo jinými orgány
- vyhodnotit hranice mezi předním a nejvyšším hlediskem zájmu dítěte
- rozpoznat a eliminovat diskriminační přístupy v rozhodování
- vyhledávat a citovat aktuální judikaturu pro podporu svých závěrů
- psát přezkoumatelně, eticky a argumentačně přesvědčivě

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Úmluva o právech dítěte jako právní závazek

- Geneze a právní povaha Úmluvy
- Postavení Úmluvy v hierarchii právních předpisů
- Přímý účinek a závaznost pro OSPOD
- Souvislost s Listinou základních práv a svobod
- Vztah k zákonu o sociálně-právní ochraně dětí
- Význam interpretace v duchu Úmluvy
- Povinnost státu zajistit plnou účinnost práv dítěte
- Úmluva jako nástroj spravedlivého procesu

2. Tři principy Úmluvy: ochrana, participace, účastenství

- Význam principů v praxi sociální ochrany
- Ochrana dítěte jako garance bezpečí a rozvoje
- Participace – právo dítěte být slyšeno a respektováno
- Účastenství – dítě jako partner rozhodovacího procesu
- Propojení principů s každodenní činností OSPOD
- Praktické příklady z rozhodovací praxe soudů
- Komunikační aspekty uplatnění principů
- Etický rozměr partnerského přístupu

3. Nejlepší zájem dítěte – nejvyšší a přední hledisko

- Rozlišení mezi „nejvyšším“ a „předním“ hlediskem
- Situace absolutní a relativní priority zájmu dítěte
- Střet práv dítěte a rodiče či jiného subjektu
- Praktické testy proporcionality při rozhodování
- Zásada přiměřenosti a minimalizace zásahu
- Význam pro formulaci návrhů k soudu
- Reflexe judikatury Ústavního soudu a ESLP
- Nejlepší zájem dítěte jako odůvodnění i výsledek

4. Identifikační složky nejlepšího zájmu dítěte

- Názor dítěte
- Identita a stabilita rodinného prostředí
- Péče, ochrana a bezpečí
- Zvláštní zranitelnost a zdravotní stav
- Právo na vzdělání a rozvoj
- Zachování vazeb s významnými osobami
- Úloha OSPOD při vyvažování složek zájmu
- Judikatorní uchopení složek zájmu dítěte

5. Test proporcionality a argument racionality

- Proporcionalita jako metoda řešení střetu práv
- Kroková struktura: vhodnost, potřebnost, přiměřenost
- Kritéria racionality – rozumnost, empirická opora, kontext
- Aplikace testu v rozhodnutích OSPOD a soudu
- Argument racionality v rozhodování o výchově
- Použití v případech s nejednoznačným výsledkem
- Zásada racionální volby nejlepšího řešení pro dítě
- Judikatura k testu proporcionality

6. Dítě jako subjekt práv a procesní účastník

- Právo být slyšen – obsah, formy a limity
- Ochrana soukromí dítěte a přiměřenost výslechu
- Opatrovník a právní zastoupení
- Vyhodnocení názoru dítěte v kontextu věku a vyspělosti
- Povinnost OSPOD dokumentovat názor dítěte
- Přístup dítěte k informacím o řízení
- Zohlednění postoje dítěte při návrhu opatření
- Reflexe judikatury k právu dítěte být slyšeno

7. Diskriminace a rovné zacházení

- Zákaz diskriminace podle Úmluvy
- Skryté formy nerovnosti v rozhodování
- Přístup k dětem se zdravotním či sociálním znevýhodněním
- Rovnost mezi chlapci, dívkami a dětmi cizinců
- Etické aspekty rovnosti v sociální práci
- Dokumentace a kontrola rovného přístupu
- Povinnost odůvodnění každé diferenciaci
- Prevence systémové diskriminace

8. OSPOD a Úmluva v praxi rozhodování

- Promítnutí článků Úmluvy do formulací ve spisech
- Argumentace v návrzích pro soud
- Způsob odůvodnění v kontextu testu zájmu dítěte

- Struktura odůvodnění ve správní i soudní praxi
- Přezkoumatelnost kroků pracovníka OSPOD
- Použití judikatury při argumentaci
- Příklady dobré praxe
- Nejčastější chyby a jejich náprava

9. Úmluva a soudní ochrana práv dítěte

- Přístup dítěte k Ústavnímu soudu
- Role OSPOD jako opatrovníka nebo účastníka
- Ústavní stížnost jménem dítěte
- Princip subsidiarity a vyčerpání opravných prostředků
- Judikatura Ústavního soudu a ESLP
- Dopady mezinárodních rozhodnutí na českou praxi
- Úmluva jako argument proti formalismu
- Příklady z rozhodovací činnosti

10. Dokumentace, proporcionalita a přezkoumatelnost

- Povinnost zdůvodnění každého kroku OSPOD
- Formulace a struktura odůvodnění
- Jak psát „živý“ spis v duchu Úmluvy
- Zásada transparentnosti a ochrany důvěrnosti
- Zaznamenání názoru dítěte a jeho vlivu
- Písemná reflexe testu proporcionality
- Kontrola přezkoumatelnosti opatření
- Doporučené formulace a jazyk

11. Judikatura a kazuistiky z praxe

- Rozhodnutí Ústavního soudu ČR
- Případy z Evropského soudu pro lidská práva
- Závěry Výboru OSN pro práva dítěte
- Modelové situace a jejich právní řešení
- Argumentace v typických sporných případech
- Jak vyhledávat a citovat judikaturu
- Praktické závěry pro denní činnost OSPOD
- Reflexe zahraniční praxe

12. Diskuse a závěr školení